

Załącznik do uchwały Nr XXVI/203/16
Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle
z dnia 25 lutego 2016 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2016-2018
DLA GMINY KĘDZIERZYN-KOŹLE**

SPIS TREŚCI

Kędzierzyn-Koźle 2015

1. Wprowadzenie.....	3
2. Regulacje prawne.....	4
3. Diagnoza.....	5
3.1 Demografia.....	5
3.2 Problem bezrobocia.....	5
3.3 Pomoc społeczna.....	6
3.4 Sytuacja mieszkaniowa.....	12
3.5 Opieka nad małym dzieckiem oraz opieka pozaszkolna.....	12
4. Adresaci programu.....	13
5. Cele programu.....	13
6. Źródła finansowania.....	19
7. Monitoring i ewaluacja programu.....	20
8. Podsumowanie.....	20

1. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, w której odbywa się proces naturalnego wychowania dziecka. Dziecko uczestnicząc w codziennych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny, przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartościach moralnych oraz kulturze domu rodzinnego.

W rodzinnym środowisku wychowawczym odbywa się proces komunikowania się rodziców z dzieckiem podczas, którego zachodzą określone relacje. Rodzice, podczas tego procesu przekazują dziecku normy postępowania i zwyczaje. Nadrzędnym celem polityki rodzinnej jest stworzenie warunków do pełnego rozwoju rodziny. By ten cel mógł być realizowany, muszą zostać wykorzystane rozwiązania pozwalające zastąpić dominującą obecnie zasadę opiekuńczości państwa zasadą pomocniczości wobec rodziny. Według zasady subsydiarności rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Zwiększa to jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, stymuluje aktywność własną i wyzwala potencjał rodziny. Z pomocą w rozwiązywaniu problemów przychodzą również liczne instytucje proponując różnorodne formy wsparcia mające za zadanie zrekompensovane braków oraz pomoc w wypracowaniu pozytywnych wzorców i schematów funkcjonowania w życiu codziennym.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 roku poz. 332 z późn. zm.) kładzie nacisk na pracę opartą na działaniach interdyscyplinarnych we współpracy z instytucjami funkcjonującymi w obszarze pomocy społecznej, służby zdrowia, sądu, policji i organizacji pozarządowych. Działania podjęte przez te instytucje skierowane są na zabezpieczenie potrzeb, poprawę jakości życia rodzin i wychowujących się w nich dzieci oraz podejmowanie interwencji i objęcie opieką w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

Niniejszy program zawiera zintegrowane i planowane kierunki działań odnoszące się do mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle. Jego podstawowym założeniem jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

2. REGULACJE PRAWNE

Zgodnie z art. 16 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka „Rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa”.

Funkcjonowanie rodziny w społeczeństwie regulują liczne przepisy, które mają na celu ochronę komórki społecznej jaką jest rodzina, a także pomoc w przewyższaniu trudności życiowych. Ważne jest także wychowanie dzieci zgodnie z tradycjami i wartościami, które przekazywane są w rodzinie z pokolenia na pokolenie. Regulacje prawne mają zapewnić rodzinie możliwość godnego funkcjonowania w społeczeństwie oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych.

Opracowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 w Gminie Kędzierzyn-Koźle oraz jego wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2013 poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015 poz. 332 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz.163 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U.2015 poz. 149 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2012 poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2015 poz.1286),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2015. poz.114 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2015 poz.859 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011 Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.).

Program powstał w oparciu o obowiązujące regulacje prawne-art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. DIAGNOZA

3.1 DEMOGRAFIA

Gmina Kędzierzyn-Koźle położona jest w południowo-wschodniej części województwa opolskiego i zajmuje powierzchnię 123,4 km², co sprawia, że znajduje się na pierwszym miejscu pod względem rozległości zajmowanych terenów w województwie. Miejscowość położona jest między wielkimi aglomeracjami Górnego i Dolnego Śląska na skrzyżowaniu ważnych arterii komunikacyjnych. W Kędzierzynie-Koźlu istotnym uwarunkowaniem jest sytuacja społeczno-gospodarcza oraz potencjał usługowy, w którym funkcjonuje. Charakterystyczny jest tutaj dobrze rozwinięty przemysł chemiczny, posiadający własne zaplecze naukowo-techniczne. Przekształcenia w dwóch największych zakładach przemysłowych, tj. Blachownia Holding S.A. i Zakładach Azotowych S.A., doprowadziły do uracjonalnienia lokalnego rynku pracy, a także powstania nisz rynkowych wypełnianych przez miejscowych i zewnętrznych inwestorów prawnych.

Liczba osób zamieszkałych w Kędzierzynie-Koźlu z roku na rok spada i tak w roku 2012 wyniosła 63 635 mieszkańców, natomiast w roku 2014 wyniosła 62 840 mieszkańców.

Tabela 1. Liczba ludności w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba ludności, w tym:	63 635	63 194	62 840
Liczba mężczyzn	30 657	30 444	30 280
Liczba kobiet	33 978	32 750	32 560

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Biorąc pod uwagę powyższe dane można zauważyć spadek liczby mieszkańców miasta, co jest spowodowane między innymi mniejszym przyrostem naturalnym i emigracją zarobkową.

3.2 PROBLEM BEZROBOCIA

Ważnym elementem świadczącym o jakości życia mieszkańców gminy Kędzierzyn-Koźle jest poziom bezrobocia.

Bezrobotnym – zgodnie z definicją ustawową – jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin. Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka

bezrobotnego oraz jego rodzinę.

Tabela 2. Bezrobocie w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim w latach 2012-2014

Powiat	Liczba bezrobotnych według stanu na 31 grudnia			Stopa bezrobocia w procentach (średnioroczna)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
kędzierzyńsko-kozielski	4 922	4 980	4 099	14,0	14,6	12,4

Źródło: Dane Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu.

Poziom bezrobocia na przestrzeni lat 2012-2014 miał tendencje spadkową. Z danych zaczerpniętych z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu wynika, iż na zmianę stopy bezrobocia w tym okresie miał wpływ m.in. spadek liczby ludności powiatu.

3.3 POMOC SPOŁECZNA

Bezrobocie mieszkańców Kędzierzyna-Koźła jest jedną z przyczyn ubiegania się o pomoc finansową Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 3. Wybrane rodzaje pomocy udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2012-2014

Typ świadczenia	2012		2013		2014	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Pieniężne	1 302	1 290	1 701	1 652	1 617	1 591
Rzeczowe	2 131	1 401	1 264	874	1 308	881
Udzielanie porad	2 201	2 120	2 396	2 311	1 704	1 645

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie- Koźlu zgodnie z art. 36. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz. 163 z późn. zm.) udziela pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Kędzierzynie-Koźlu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba środowisk korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń	2 120	2 726	2 711

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

W roku 2012 w Gminie Kędzierzyn- Koźle ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródło finansowania skorzystało 2 120 rodzin. Zauważalne są niewielkie wahania w latach 2013-2014 w zakresie liczby środowisk korzystających ze świadczeń tut. Ośrodka.

Osoby zgłaszające się z prośbą o udzielenie pomocy finansowej winny spełniać określone kryterium dochodowe zgodne z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2015 poz. 163 z późn. zm.). W katalogu powodów uprawniających do przyznawania świadczeń finansowych można wyróżnić: ubóstwo, bezrobocie, sieroctwo, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 5. Główne powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2012-2014

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	2012	2013	2014
Bezrobocie	1 189	1 517	1 143
Niepełnosprawność	671	937	714
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	504	554	540
Długotrwała choroba	303	706	539
Alkoholizm	250	263	238
Przemoc w rodzinie	34	159	174
Bezdomność	93	103	76

Ubóstwo	1 264	1 386	1 246
Zdarzenie losowe	7	0	7

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Beneficjenci zgłaszający się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu, to osoby głównie biernie zawodowo, niepełnosprawne oraz ubogie a także nie radzące sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego. Często dysfunkcje, z powodu których przyznawana jest pomoc współwystępują ze sobą stąd danych ujętych w powyższej tabeli nie sumuje się.

Dodatkową formą wsparcia kierowaną do dzieci i młodzieży jest pomoc w formie ciepłych posiłków wydawanych w placówkach oświatowych.

Tabela 6. Pomoc udzielana dzieciom i młodzieży w latach 2012-2014 w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego Gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwaw zakresie dożywiania” w latach 2014-2020 oraz koszty realizacji.

Pomoc udzielana dzieciom i młodzieży w formie bezpłatnych posiłków	Lata		
	2012	2013	2014
Ilość osób dożywianych w żłobkach, przedszkolach, szkołach i ośrodkach szkolno-wychowawczych	757	832	766
Ilość osób dożywianych w świetlicach socjoterapeutycznych	112	121	155
Koszty dożywiania dzieci i młodzieży	427 437,90 zł	504 936,76 zł	564 753,05 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźle

Na podstawie ustawy z dnia 29 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2015 poz. 114 z późn.zm) oraz ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2015 poz.859 z późn.zm.) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu realizuje zadania zlecone gminie tj. wypłata świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Świadczenia rodzinne są z jednym elementów systemu wspomagającego rodzinę.

Tabela 7. Świadczenia rodzinne i opiekuńcze wypłacone w latach 2012-2014

Rok	Liczba wypłaconych świadczeń	Koszt wypłaconych świadczeń
2012	55 169	7 932 492,00 zł
2013	55 229	7 981 694,30 zł
2014	52 087	8 052 270,10 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźle

Pomimo spadku ilości wypłaconych świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w latach 2012-2014 o około 5% (ponad 3 tysiące świadczeń) ogólna kwota wypłaconych świadczeń wzrosła z uwagi na zmianę ich wysokości.

Tabela 8. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone w latach 2012-2014

Rok	Liczba wypłaconych świadczeń	Koszt wypłaconych świadczeń
2012	8 841	3 356 509,00 zł
2013	8 487	3 400 514,99 zł
2014	8 290	3 381 261,64 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźle

Jak wynika z powyższych danych pomimo, że liczba wypłaconych świadczeń alimentacyjnych spadła ok. 6% pomiędzy rokiem 2012 a 2014, to kwota wypłaconych świadczeń ma tendencję wzrostową, co może być spowodowane faktem, że wysokość zasądzonych alimentów wzrasta.

Ważną formą pomocy dla uczniów z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej są stypendia szkolne i zasiłki szkolne wypłacane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu od 2014 r. Pomoc materialna o charakterze socjalnym przyznawana jest na podstawie ustawy z 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. 2014 Nr 256 poz.2572 z późn. zm.). W ubiegłym roku przyznano decyzją administracyjną 609 stypendiów szkolnych i 13 zasiłków szkolnych, na łączną kwotę 476 616,62 zł. Pomoc ta jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015 poz.332 z późn. zm.) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu realizuje zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W latach 2012-2014 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu zatrudniał 3 asystentów rodziny na zasadzie umowy o pracę w zadaniowym systemie czasu pracy. Asystent rodziny podejmował pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych na wniosek pracownika socjalnego. Zgodnie z w/w ustawą wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Praca asystenta rodziny to przede wszystkim pomoc w:

- rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych,
- wspieraniu aktywności społecznej rodziny,
- motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
- prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodzin i dzieci,
- udzielaniu wsparcia dzieciom w trudnych sytuacjach.

Praca asystenta powinna mieć charakter profilaktyczny oraz ochronny, aby dzieci mogły dorastać wśród swoich bliskich, w rodzinach, w których kształtowane będą postawy zgodnie z normami ogólnie przyjętymi przez społeczeństwo jako prawidłowe.

Tabela 9. Liczba rodzin objętych asystenturą w latach 2012-2014

Rodziny objęte asystenturą	2012	2013	2014
		32	57

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

W kwietniu 2012 r. zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Miejski Ośrodku Pomocy Społecznej zostało zatrudnionych dwóch asystentów rodziny, którzy mają za zadanie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W kolejnych latach zwiększyła się liczba asystentów rodziny a tym samym rosła liczba rodzin objętych asystenturą.

Asystentura polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny, społeczności lokalnych i zasobów instytucjonalnych.

Czas pracy asystenta dostosowany jest do indywidualnych potrzeb rodziny. Według literatury przedmiotowej praca asystenta rodziny nie powinna trwać w środowisku dłużej niż 3 lata, gdyż po tym czasie następuje zjawisko wyuczonej bezradności.

Tabela nr 10 na stronie 11 przedstawia zakres działań asystenta rodziny.

Tabela 10. Szczegółowy wykaz działań na rzecz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2013-2014

Rodzaj działania	2013	2014
Sprawy załatwione ogółem	4 700	5 200
Wizyty w środowisku	2 315	2 011
Przeprowadzone konsultacje	1 758	1 803
Udzielone porady	8 931	12 497

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że znacznie wzrosła liczba udzielanych porad w rodzinie głównie w zakresie wychowania dzieci, higieny, zdrowia, aktywizacji zawodowej.

Gmina Kędzierzyn-Koźle zgodnie z art.176 pkt 5 i art.191 ust. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015 poz. 332 z późn. zm.) ma za zadanie współfinansowanie pobytu dzieckaumieszczonego po dniu 1 stycznia 2012 r. w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w wysokości 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim i 50% w trzecim całości kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela 11. Ilość dzieci i koszty współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej w Gminie Kędzierzyn-Koźle w latach 2012-2014

Rok	2012	2013	2014
Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	48	83	87
Koszt współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej	57 666,90 zł	215 778,62 zł	493 853,66 zł

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych, wydatki ponoszone przez Gminę Kędzierzyn-Koźle początkowo rosły, co wynikało ze wzrostu ilości dzieci kierowanych do pieczy zastępczej oraz corocznie rosnących kwot współfinansowania Gminy. W chwili obecnej zakłada się, że środki, jakie przeznaczane są na finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej, będą utrzymywały się na porównywalnym poziomie.

3.4 SYTUACJA MIESZKANIOWA

Z danych pozyskanych z *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2020 w Kędzierzynie- Koźluwynika*, że liczba mieszkań dostępnych w ramach zasobów miejskich nie jest wystarczająca dla zabezpieczenia potrzeb mieszkańców. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy w 2014 roku wyniosła 2682, a liczba złożonych wniosków o przyznanie lokalu wyniosła 310. W ubiegłym roku Gmina dysponowała 450 lokalami socjalnymi, natomiast 405 osób oczekiwało na przydział mieszkania socjalnego.

3.5 OPIEKA NAD MAŁYM DZIECKIEM ORAZ OPIEKA POZASZKOLNA

Na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle funkcjonuje 20 przedszkoli (przedszkola wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach) z 1840 miejscami. Liczba miejsc w placówkach jest wystarczająca do przyjęcia wszystkich dzieci. Odmienna sytuacja jest w żłobkach (zaliczono tu również kluby dziecięce i oddziały żłobkowe w przedszkolach), których na terenie Gminy jest 6. Dysponują one 290 miejscami, jednak ilość miejsc jest niewystarczająca dla zapewnienia opieki 132 dzieci w wieku do lat 3 znajdujących się na liście oczekujących.

Gmina zatrudnia 12 dziennych opiekunów sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku do 3 lat. Osoby te zostały wyłonione w konkursie, który został ogłoszony w ramach realizacji porozumienia nr 106/P/PO/2014 w związku z projektem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu „Powrót do zatrudnienia”. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Niewątpliwie ważną rolę w budowaniu systemu wsparcia dla dziecka i rodziny pełnią świetlice środowisko-socjoterapeutyczne oraz placówki wsparcia dziennego. Placówki wsparcia dziennego funkcjonują na podstawie wydanego zezwolenia. Na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle istnieją cztery placówki wsparcia dziennego o charakterze specjalistycznym. Przeciętna liczba dzieci skierowanych do placówek w 2014 roku wynosiła 73, natomiast w pierwszej połowie 2015 r. 71. Koszt utrzymania tych placówek ponoszony przez gminę w 2014 roku wyniósł 295 089,14 zł. Natomiast w pierwszym półroczu 2015 r. 190 726,80 zł.

Sprawy rodzin i dzieci traktowane są w polityce społecznej w sposób priorytetowy. Rodzina jest podstawową komórką społeczną. To w rodzinie dziecko poddawane jest procesowi socjalizacji, podczas którego przekazywane są normy, wartości i wzorce. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia bezpieczeństwo swoim członkom i przygotowuje do życia w społeczeństwie. Aby podejmowane działania były skuteczne praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Opracowując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny należy realizować zasadę podstawowej roli wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Wspieranie rodziny, to bowiem

działania nakierowane na jej wzmocnienie i rozwój.

4. ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do rodzin zamieszkałych w Gminie Kędzierzyn-Koźle. W założeniu zakłada stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin i dzieci z występującymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Wsparcie rodziny jest celem nadrzędnym, ma charakter ochronny, w pierwszej kolejności stwarza możliwości samodzielnego zmiernia się z występującymi problemami.

5. CELE PROGRAMU

Celem strategicznym *Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 dla Gminy Kędzierzyn-Koźle* jest pomoc rodzinom w przewyżczeniu trudności życiowych oraz wsparcie rodzin w wypełnieniu poprawnych funkcji rodzicielskich.

Zestawienia poniżej przedstawiają cele operacyjne, zadania instytucji i organizacji oraz wskaźniki ewaluacji zadania a także przewidywane efekty działań.

Do celu strategicznego opracowano cele operacyjne wraz z zadaniami i ich realizatorami.

1. Cel operacyjny nr 1: Wspieranie form organizacji wolnego czasu i działania edukacyjne służące umacnianiu więzi rodzinnej.
2. Cel operacyjny nr 2: Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży.
3. Cel operacyjny nr 3: Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia.
4. Cel operacyjny nr 4: Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
5. Cel operacyjny nr 5: Wspieranie kadr zajmujących się pomocą na rzecz rodziny.
6. Cel operacyjny nr 6: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

CEL OPERACYJNY NR 1
Wspieranie form organizacji wolnego czasu i działania edukacyjne
służące umacnianiu więzi rodzinnej

ZADANIA	KOORDYNATORZY	PARTNERZY	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE EFEKTY
1.1. Organizowanie festynów, inicjatyw sportowo-rekreacyjnych, pikników rodzinnych, imprez okolicznościowych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu. Wydział Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle. Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Właściwe jednostki organizacyjne.	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć na rzecz rodziny. Liczba dzieci uczestniczących w inicjatywach.	Integracja rodzin – umacnianie więzi rodzinnych. Poprawa stylu życia.
1.2. Wspieranie rodziny wielodzietnej w dostępie do atrakcyjnych form wypoczynku - program „Dla rodziny 3 plus”. Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”, „Opolska Karta Rodziny i Seniora”.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu. Inne podmioty.	Liczba rodzin, którym wydano poszczególne karty.	Promowanie zdrowia i kultury fizycznej. Promowanie kultury. Poprawa stylu życia. Integracja rodzin – umocnienie więzi rodzinnych. Zwiększenie dostępu do form aktywnego spędzania czasu. Zapobieganie marginalizacji społecznej rodzin wielodzietnych. Poprawa wizerunku rodzin wielodzietnych.
1.3. Konkursy i warsztaty o różnym charakterze.	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu filia w Kędzierzynie-Koźlu. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kędzierzynie-Koźlu. Polskie Towarzystwo Kulturalne w Kędzierzynie-Koźlu. Inne podmioty.	Liczba uczniów, dzieci biorących udział w przedsięwzięciach. Liczba przedsięwzięć lub inicjatyw.	Doskonalenie umiejętności plastycznych. Doskonalenie umiejętności fotograficznych. Efektywne spędzanie wolnego czasu. Wystawa pokonkursowa fotografii.
1.4. Organizowanie przedsięwzięć propagujących i promujących czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży.	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu filia w Kędzierzynie-Koźlu. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu. Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu.	Polskie Towarzystwo Kulturalne w Kędzierzynie-Koźlu Inne podmioty.	Liczba dzieci biorących udział w przedsięwzięciu. Liczba zorganizowanych przedsięwzięć.	Poznanie nowej techniki plastycznej. Doskonalenie umiejętności plastycznych i manualnych. Wzrost czytelnictwa. Atrakcyjnie spędzanie czasu wolnego.

CEL OPERACYJNY NR 2
Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży

ZADANIA	KOORDYNATOR	PARTNERZY	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE EFEKTY
2.1. Organizacja konkursów przedmiotowych, warsztatów, konkursów tematycznych, przeglądów artystycznych.	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Placówki oświatowe	Liczba organizowanych przedsięwzięć. Liczba uczestników.	Poszerzenie wiedzy oraz zainteresowań dzieci i młodzieży. Zagospodarowanie wolnego czasu.
2.2. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Placówki oświatowe	Liczba zajęć. Liczba uczestników.	Rozwiązywanie problemów wychowawczych. Wspomaganie rozwoju. Wzrost dzieci biorących czynny udział w zajęciach.
2.3. Wspieranie edukacji uczniów uzdolnionych.	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Placówki oświatowe.	Ilość stypendiów dla uczniów uzdolnionych.	Pomoc materialna, nobilitacja uczniów.
2.4 Wsparcie rodzin w opiece nad dziećmi do lat 3	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Inne podmioty.	Liczba dzieci objętych opieką. Liczba opiekunów.	Wzrost liczby zaopiekowanych dzieci w wieku do lat 3. Wsparcie aktywności zawodowej rodziców.

CEL OPERACYJNY NR 3
Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą
jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia

ZADANIA	KOORDYNATORZY	PARTNERZY	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE EFEKTY
3.1. Program profilaktyki i zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego-szczepienia przeciwko wirusowi HPV dla dziewcząt.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Jednostki ochrony zdrowia.	Liczba zaszczepionych dziewcząt.	Zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy.
3.2. Program Rehabilitacji mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Jednostki ochrony zdrowia.	Liczba osób, które skorzystały z programu.	Poprawa stanu zdrowia oraz wzrost świadomości w zakresie dbania o własne zdrowie.
3.3.Realizacja programów prozdrowotnych oraz wad postawy.	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Placówki oświatowe. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kędzierzynie-Koźlu	Liczba uczniów objętych programem. Liczba programów.	Wzrost świadomości rodziców oraz uczniów/wychowanków na działania prozdrowotne.

3.4. Organizacja wycieczki letniego oraz zimowego dla dzieci i młodzieży.	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Placówki oświatowe. Organizacje pozarządowe.	Liczba uczestników. Liczba turnusów.	Stworzenie warunków do aktywnego wypoczynku, nabycie umiejętności organizowania wolnego czasu.
---	---	---	---	--

CEL OPERACYJNY NR 4 Profilaktyka wspierania prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym				
ZADANIA	KOORDYNATORZY	PARTNERZY	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE EFEKTY
4.1. Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Placówki oświatowe. Inne podmioty.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych poprzez wczesne reagowanie.
4.2. Realizacja działań wynikających z Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kędzierzynie-Koźlu.	Organizacje pozarządowe. Inne podmioty.	Ilość przeprowadzonych rozmów z osobami podejrzanymi o nadużywanie alkoholu. Ilość rodzin objętych wsparciem.	Dobrowolne podjęcie leczenia odwykowego w placówkach. Poprawa funkcjonowania rodzin.
4.3. Pomoc i uczestnictwo w organizacji. Spotkania integracyjne dla podopiecznych świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowo-socjoterapeutycznych.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Organizacje pozarządowe. Placówki oświatowe. Inne podmioty.	Ilość spotkań. Liczba uczestników.	Aspekt profilaktyczny - integracja środowiska zagrożonego demoralizacją, wymiana doświadczeń kadry pracującej z młodzieżą, nawiązywanie trwałych relacji dorosły-dziecko, dziecko-dziecko.
4.4. Programy profilaktyczne na rzecz wspierania rodziny.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu. Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Placówki oświatowe. Inne podmioty.	Liczba programów. Liczba uczestników.	Wspieranie rodziny w realizacji funkcji wychowawczych i opiekuńczych i przeciwdziałanie bezradności.
4.5. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Placówki oświatowe. Inne podmioty.	Liczba monitorowanych dzieci. Liczba dzieci skierowanych do świetlic socjoterapeutycznych. Liczba dzieci uczestniczących w programach	Reagowanie na problemy pojawiające się w rodzinie.

			profilaktycznych.	
4.6. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, umożliwiającego korzystanie z różnorodnych form wsparcia: -prawnego, -psychologicznego - w zakresie uzależnień, - terapii indywidualnej, - terapii grupowej, - terapii rodzinnej.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu. Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzynie-Koźle. Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzynie-Koźle.	Placówki edukacyjne. Organizacje pozarządowe. Inne podmioty.	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielonych porad. Liczba podmiotów udzielających wsparcia.	Skrócenie czasu oczekiwania na bezpłatną pomoc specjalistów. Udzielanie niezwłocznego wsparcia rodzinom w kryzysie. Poprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia. Poprawa relacji między członkami rodziny.
4.7. Ustanowienie rodzin wspierających.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Organizacje pozarządowe. Inne podmioty.	Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej. Liczba zawartych umów z rodzinami wspierającymi.	Wykształcenie prawidłowych wzorców wychowawczych. Wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich.
4.8. Szkolenia rodziców w zakresie kompetencji wychowawczych w obszarze profilaktyki zachorowań ryzykownych dzieci.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzynie-Koźle. Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzynie-Koźle.	Placówki edukacyjne . Inne podmioty.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach. Liczba szkoleń dla rodziców.	Poprawa relacji w rodzinie, szczególnie pomiędzy rodzicami i dziećmi.
4.9. Wspieranie świetlic socjoterapeutycznych środowiskowo-socjoterapeutycznych oraz klubów młodzieżowych.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzynie-Koźle.	Placówki oświatowe. Organizacje pozarządowe.	Ilość dzieci skierowanych do świetlic. Liczba istniejących świetlic.	Pomoc dzieciom z rodzin dotkniętym problemami uzależnienia oraz przemocy w rodzinie. Wzrost zainteresowania alternatywnymi sposobami spędzenia czasu oraz korygowanie zachowań alternatywnych.
4.10. Prowadzenie punktów konsultacyjnych.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzynie-Koźle.	Organizacje pozarządowe. Inne podmioty.	Liczba punktów konsultacyjnych. Liczba osób korzystających. Liczba porad.	Pomoc dorosłym członkom rodzin, wskazanie miejsc, w których można skorzystać z oferty terapeutycznej.
4.11. Organizowanie warsztatów dla rodzin. „Warsztaty codzienności” „Szkola dla Rodziców”.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu. Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich.	Inne podmioty. Organizacje pozarządowe.	Liczba uczestników. Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba podmiotów organizujących warsztaty.	Zwiększenie kompetencji opiekunów wychowawczych. Utrzymanie dzieci w rodzinach biologicznych.

CEL OPERACYJNY NR 5
Wspieranie kadr zajmujących się pomocą na rzecz rodziny

ZADANIA	KOORDYNATORZY	PARTNERZY	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE EFEKTY
5.1. Szkolenie osób zajmujących się pomocą dzieciom oraz rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, narkotykowym oraz przemocą domową.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Inne podmioty.	Liczba uczestników. Liczba szkoleń.	Wzrost kompetencji osób pracujących w tym obszarze, lepsza jakość podejmowanych działań, zwiększony dostęp do świadczeń.
5.2. Zatrudnianie większej liczby pracowników socjalnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Inne podmioty.	Liczba nowo zatrudnionych pracowników socjalnych.	Zwiększenie skuteczności pomocy osobom i rodzinom.
5.3. Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem poprzez systematyczne podnoszenie kwalifikacji w zakresie pracy z rodziną oraz udział w superwizjach zewnętrznych i grupach ewaluacyjnych.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Inne podmioty.	Liczba superwizji. Liczba uczestników. Liczba szkoleń.	Wzrost poczucia efektywności pracy osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem.
5.4. Zwiększenie liczby etatów asystentów rodziny.	Urząd Miasta w Kędzierzynie-Koźlu. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Inne podmioty.	Liczba nowozatrudnionych asystentów rodziny.	Zwiększenie dostępności do pomocy rodzinom.

CEL OPERACYJNY NR 6
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka

ZADANIA	KOORDYNATORZY	PARTNERZY	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE EFEKTY
6.1. Realizacja rządowego programu pomocy uczniom – „Wyprawka szkolna”.	Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Placówki oświatowe. Inne podmioty. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Ilość szkolnych wyprawek.	Doposażenie uczniów w przybory i podręczniki szkolne.

6.2. Organizacja wypoczynku z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Wydział Polityki Mieszkaniowej, Spraw Socjalnych i Zdrowia Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Organizacje pozarządowe. Inne podmioty.	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku. Liczba turnusów.	Pomoc dzieciom z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia oraz przemoc w rodzinie, pokazanie im alternatywnych sposobów spędzania czasu.
6.3. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom (stypendia szkolne, zasiłki rodzinne, świadczenia alimentacyjne, świadczenia z pomocy społecznej).	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Organizacje pozarządowe. Inne podmioty.	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych pomocą.	Wyrównanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży. Niwelowanie zjawiska ubóstwa w rodzinach. Pomoc materialna i rzeczowa.
6.4. Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży z ubogich rodzin.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Placówki oświatowe. Organizacje pozarządowe. Inne podmioty.	Liczba dzieci objętych dożywianiem. Liczba placówek.	Zmniejszenie problemu niedożywienia wśród dzieci i młodzieży. Profilaktyka zdrowego trybu życia. Wdrożenie prawidłowych nawyków żywieniowych.
6.5. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Kwota wydatków przeznaczona na pieczę zastępczą.	Zapewnienie bezpiecznych warunków do rozwoju dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej. Realizacja zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 dla Gminy Kędzierzyn-Koźle będą finansowe z następujących źródeł:

- a) środki finansowe z budżetu samorządu,
- b) środki finansowe z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

7. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym, będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny.

Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności.

Ewaluacja programu będzie przeprowadzona w formie ankiety w połowie realizacji programu i po jego zakończeniu.

8. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 dla Gminy Kędzierzyn-Koźle zakłada stworzenie w Gminie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu ról społecznych. Wsparcie oferowane rodzinom zwiększy ich szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz spowoduje wzrost poczucia odpowiedzialności przy wykorzystaniu własnej aktywności i potencjału. Ważnym elementem powodzenia realizacji programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.